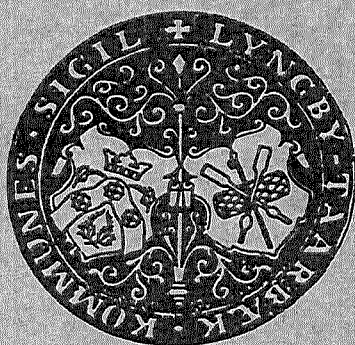
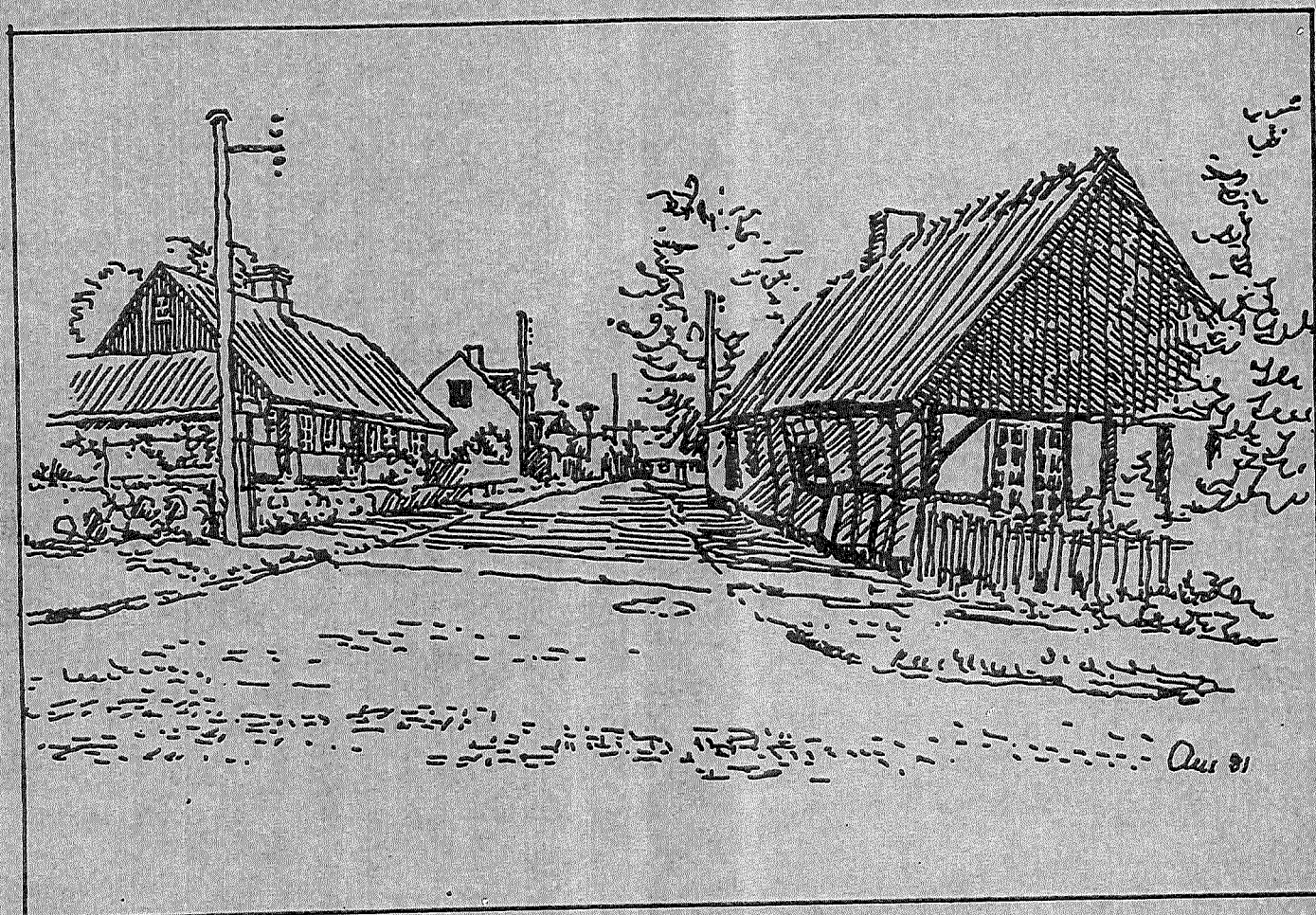

Vedligeholdelsesvejledning BONDEBYEN

Lyngby-Taarbæk kommune

Vedligeholdelsesvejledning

RETNINGSLINIER TIL BRUG FOR REPARATIONSARBEJDER OG OM- ELLER TILBYGNINGER PÅ EKSISTERENDE HUSE SAMT VEDLIGEHOLDELSesarbejder og ændringer af haver, hegn m.v..

Alle om- og tilbygningsarbejder kræver myndighedernes godkendelse, så ret altid henvendelse til kommunen, før arbejdet sættes i gang, og materialer købes.

Ved større ombygningsarbejder vil det være tilrådeligt at engagere arkitektassistance med særligt kendskab til arbejdet med ældre bygninger.

I det følgende er skitseret nogle få retningslinier, som omhandler de forhold, en ejer af et gammelt hus naturligt må være bekendt med.

BYGVÆRKER

FUNDAMENTER

I Bondebyen er to fundamentstyper almindelige. I bindingsværkshuset består fundamentet oftest af syldsten, d.v.s. fundament af utildannede marksten, hvorimod det murede hus har teglstensfundament helt til bund. Blandingsformer af de to typer forefindes. Det støbte betonfundament har først vundet indpas i dette århundrede.

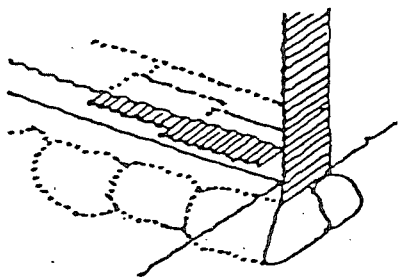
Revnedannelser i mure, forskydninger i tagværker og etageadskillelser m.v. kan næsten altid henføres til mangelfuld eller beskadiget fundering.

Der kan næppe tales om vedligeholdelse af fundamenter, men ved reparationsarbejder må det som det første påses, at husets fundamenter er bæredygtige og stabile, og at optrængende fugt standses.

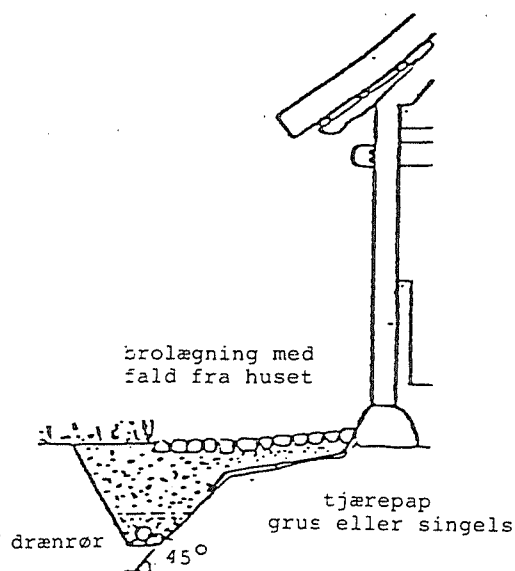
Syldsten kan omstøbes med beton, og beskadigede teglsten i fundament kan udskiftes.

Reparationsarbejder i fundamenter bør udføres af fagfolk.

Fugtopstigning i gamle, især murede fundamenter ødelægger den udvendige overflade med frostsprængninger i murværk, og det tilstødende træværk med råd og svamp.

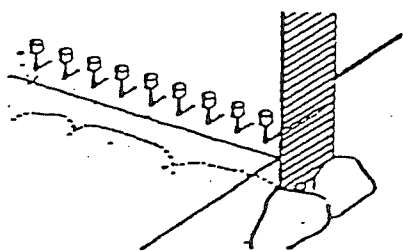

En løsning til standsning af optrængende fugt er indføring af en bølgeformet kromstålplade i muren. Ved overlappning af den bølgeformede stålplade fremkommer et gennemgående horisontalt spærrelag. Arbejdet udføres maskinelt af specialfirma, og det udføres fra ydersiden af muren. (Se ill.).

En anden løsning er udførelse af et omfangsdræn omkring hele huset i en afstand på ca. 1,5 m fra fundamentet. Vandet ledes via en nedløbsbrønd til regnvandskloaknettet. Er bygningen ikke forsynet med tagrende og nedløb, bør man udlægge et vandtæt lag under brolægningen. (Se ill.).

En tredje måde til at standse opstigende jordfugt består i at injicere fugtstandsende silicone. Herved forstås en indføring af et silicone-præparat gennem en række rør, indstukket i en række borede huller i murværket lige over terræn. Hullerne har en diameter på 15-25 mm og anbringes i en indbyrdes afstand på 15-23 cm. Dybden er ca. 18 cm i en 1 stens mur. De indstukne rør har en tragt til udvendig påfyldning. Når muren ikke kan optage mere væske, fjernes rør med tragte, hvorefter hullerne skal stå åbne i ca. 9 måneder, før de lukkes med mørtel. Arbejdet udføres af specialfirma. (Se ill.).

De anførte eksempler kan anvendes hver for sig eller i kombination.

YDERVÆGGE

BINDINGSVÆRK

Bindingsværkshuset er i sin konstruktive opbygning en tømret bygning med ikke bærende facadeudfyldninger (tavl). Bygningerne i Bondebyen er normalt udført i spinkelt bindingsværk, og de dominerende materialer er eg og fyr.

Tavlens udfyldning er murværk, og bindingsværkshusene blev oprindelig i Lyngby overkalket på såvel de pudsede tavl som på bindingsværket, og soklen af marksten, afrettet med murskifter, blev ofte markeret med gråtonet kalk eller med tjære.

En del huse i Bondebyen fremtræder med bindingsværket markeret ved sorttjæring. Det er udført i nyere tid, men er ikke oprindeligt.

Hvor det ønskes at ændre bindingsværkets oprindelige fremtræden, skal dette godkendes af Lyngby-Taarbæk kommune, kommunalbestyrelsen, så ret derfor henvendelse til stadsarkitektens forvaltning forinden.

Bindingsværk reparerer ved udskiftning af rådne trædele med nyt træ i samme træsort som det oprindelige. Træet bør trykimprægneres, hvor dette er muligt.

Det er vigtigt ved udskiftning af bindingsværk at benytte så meget af det gamle træ som muligt. Udlusninger og udskiftninger foretages bedst med gammelt eller vellagret træ, eventuel ikke fuldkantet træ.

Anvisninger for udførelse af håndværksmæssigt korrekte reparationer findes i bøgerne "Landhuset" og "Byhuset" (Gyldendal) samt i miljøministeriets og fredningsstyrelsens bog "Om byggeskik og vedligeholdelse" (kan købes i boghandelen).

BEHANDLING AF TRÆGAVLE OG UDVENDIG TRÆBEKLÆDNING.

Trægavle og anden udvendig træbeklædning behandles med bejdse i jordfarver, f.eks. sort, mørkebrun, grøn umbra, svensk rød eller okker.

Stadsarkitektens forvaltning har ladet udføre en række farveprøver til udvendig træbeklædning, der anbefales anvendt i kombination med udførte farver til vinduer og døre. (Se afsnittet om farver på side 18).

MURVÆRK

Det typiske murede hus i Bondebyen er opført med mure i 1 stens tykkelse.

Materialerne er enkle: Brændte teglsten og kalkmørtel. Stenene er næsten udelukkende røde. Gule teglsten er ikke så almindelige og bør fortsat ikke anvendes, da overfladebehandling hæfter dårligt på gule sten.

Ved opmuring og pudsearbejde anvendes kalkmørtel.

Til udvendig puds, vandskuring samt til understrygning af tegltage anvendes bedst den såkaldte "hydrauliske mørtel".

Den hydrauliske mørtel er stærkere end den rene kalkmørtel, uden derfor at miste den elasticitet, som er kalkmørtelens store fortrin.

Af hensyn til holdbarheden skal der dog til udvendigt pudse- og berapningsarbejde tilsættes en mindre mængde cement.

Murede ydervægge bør i Bondebyen fremtræde pudsede eller vandskurede, kalket i hvidt, lys okker eller rød.

Vigtigst ved bygningsvedligeholdelse er den konstruktive beskyttelse, d.v.s. at huset holdes tæt "på tag og fag", altså at man sørger for at hindre vandgennemtrængning fra tag samt fra fuger mellem tavl og tømmer og mellem tømmer og vinduer.

KALKNING

På Lindegårdens nordfacade mod Toftegårdet har stadsarkitektens forvaltning ladet udføre forskellige opstrøg med kalkfarver, der anbefales anvendt til kalkede facader på Bondebyens ejendomme. (Se afsnittet om kalkfarver på side 18).

TAGE

STRÅTAGE

Bondebyens oprindelige tagmateriale var enten af rør eller langhalm, også kaldet stråtag. Først i begyndelsen af 1800-tallet vinder det vingeteglhængte tag udbredelse.

Ved reparationer eller ombygninger skal de traditionelle tagformer bevares, opskalkning (kiler på spænder ved tagskæg, se ill. under tegltage) og afvalmning (skrå tagflade over gavle) må ikke fjernes.

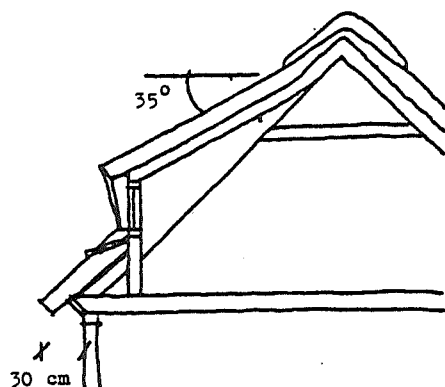
Stråtage bør i facaden ikke gives et større tagudhæng end 30 cm målt i vandret plan fra ydervæg til yderpunkt af stråtag.

Stråtage med afvalmning bør have samme udhæng i afvalmningen som i facaden.

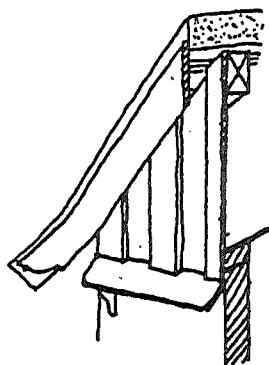
Stråtage uden afvalmning afsluttes i gavlen uden udhæng og forsynes med vindskede (se ill.).

Hvor hus med stråtag ligger helt ude ved fortovskant, kan stråtaget ved udhænget afsluttes med en række vingetegl, så tagrende kan monteres. Eventuelle tagrender bør udføres af zink, som så skal være zink nr. 14, og evt. asfalteret indvendig.

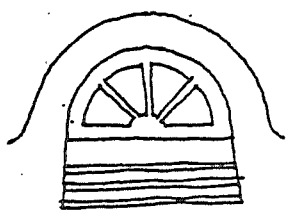
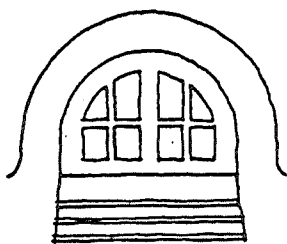
Ved eventuel indretning af beboelse i tagetage med stråtag bør man nøjes med lyskilde i gavle eller i eventuel frontespice (stor kvist, hvor kvistforside ligger i plan med ydermur).

udformning af tagkvist og udhæng i stråtag

vindskede, vandbræt og lodret brædebeklædning i gavl

traditionelle tagkviste

Såfremt kviste nødvendiggøres, bør den traditionelle lille buede tagkvist anvendes. (Se ill.).

TEGLTAGE

Tegltaget vandt, som tidligere anført, indpas i første halvdel af 1800-tallet, og tagstenene var de såkaldte vingeteglsten.

Taget tætnedes med en mørtelunderstrygning.

Ved skorstene, brandkamme, skotrender og andre steder, hvor denne tætningsform ikke var mulig, udførtes en forskælling, d.v.s. der tætnedes udefra med mørtel.

Vedligeholdelse af et tegltag er meget vigtig. Den indvendige understrygning og tilsvarende udvendige forskælling bør derfor eftergås jævnligt.

Understrygning og forskælling udføres på de grundigt rensede og vandede sten med hydraulisk kalkmørtel.

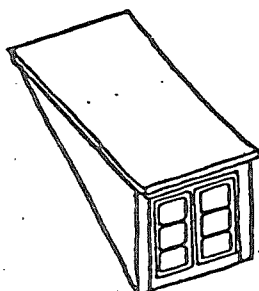
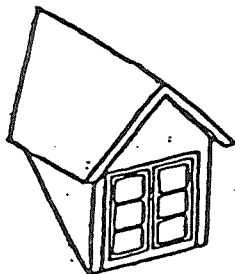
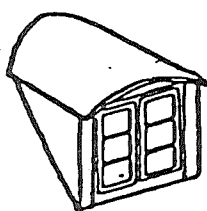
Bondebyens 1½-etages huse med relativt beskudne tagarealer tåler i de fleste tilfælde dårligt taggennembrydende kviste, og ovenlys bør undgås.

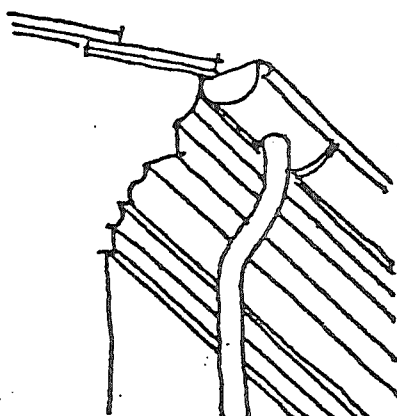
Det gælder her, som ved stråtage, at man bør nøjes med lyskilde i gavle eller i eventuelle frontespicer.

Såfremt etablering af kviste imidlertid anses for nødvendig, bør valg af kvisttype nøje tilpasses husets arkitektur.

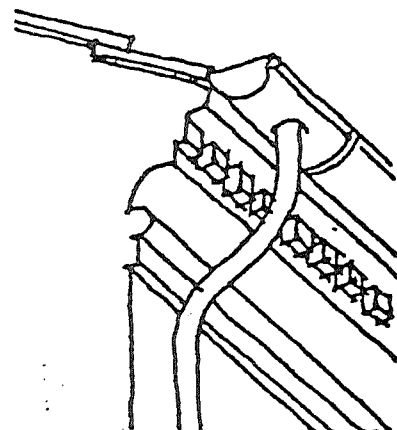
Da der tillige er tekniske problemer ved udførelse af kviste, bør der søges faglig bistand, så konstruktion, størrelse m.v. kan fastlægges gennem en nøje gennemtegnning.

I ill. er vist eksempler på kviste med buet tag, saddeltag og taskekvist.

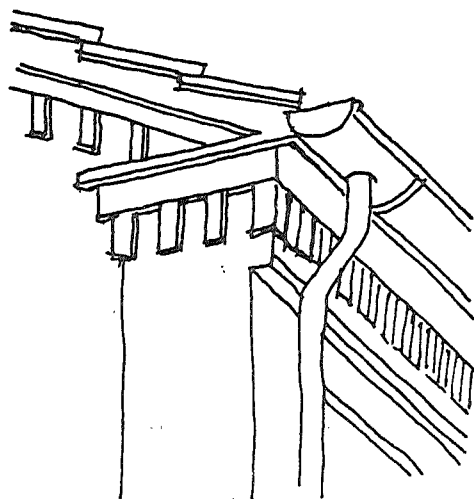
Gavl uden gavlgesims og facade med profileret gesims

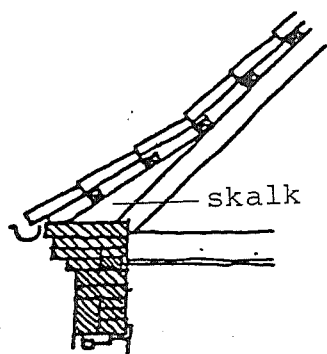
Facade med tandsnits gesims

Den traditionelle tagform skal bevares, opskalkning og afvalmning må ikke fjernes.

Tegltage uden afvalmning afsluttes i gavlen uden udhæng og udføres med eller uden gavlgesims.

Gavl med gavlgesims

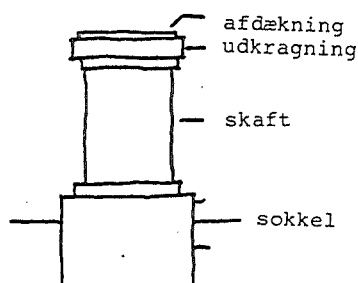

Traditionel konstruktion af tegltage uden udhæng, men med gesims under tagrende.

Endelig må tegltage i Bondebyen ikke udføres med udhæng. (Se ill.).

Tagrender, som skal fornyes, bør udføres af zink nr. 14.

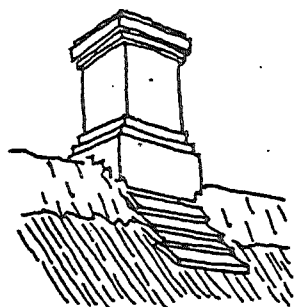
SKORSTENENE

Skorstenene er i arkitektonisk henseende helt uundværlige for husene i Bondebyen, og det ville betyde et alvorligt tab, om de forsvandt fra området. Det ville være en fordel, om skorstenene fortsat kunne bruges, også efter at mange af husene har eller vil få indlagt centralopvarmning.

Her kan peges på alternative anvendelsesmuligheder, som aftræk fra ovn, pejs, komfur eller almindelig ventilation.

Skorstenene bør vedligeholdes i den traditionelle udformning med sokkel og udkrægning, og gives en overfladebehandling svarende til facaden. Skorstenshætter må ikke udføres.

skorsten i stråtag

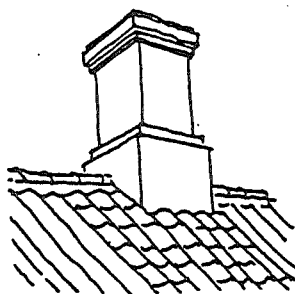
UDVENDIGE TRAPPER

De traditionelle materialer til trappetrin er granit eller sandsten.

Granit er bedst egnet over for slid, frost og slag.

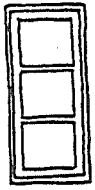
Disse naturtrin bør bevares eller søges genskabt.

Ved eventuel udførelse af trappetrin i beton bør anvendes den rene beton uden belægninger med klinker, naturstensplader eller lign.

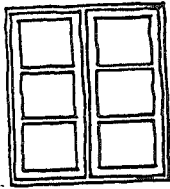

skorsten i tegltag

Hvor det nødvendiggøres at forsyne trapperne med gelændere, bør de gamle smedjernsgelændere i massivt jern bevares eller genskabes.

een-rammet
med to vand-
rette sprosser

to-rammet
med to vand-
rette sprosser

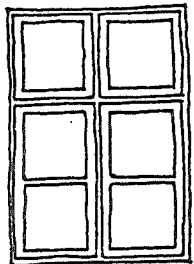
VINDUER OG DØRE

Vinduer og døre i Bondebyen skal respektere den traditionelle fagdeling og overholde de traditionelle dimensioner.

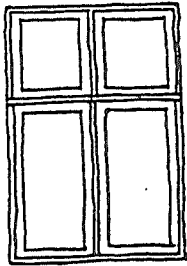
Vinduer kan udføres sidehængte een-, to- eller firerammede med vandret afsprosnings (se ill.).

Der må ikke anvendes buet glas.

I almindelighed bør nye vinduer i Bondebyen udføres med koblede rammer. Denne udformning tillader bibeholdelse af den oprindelige ramme- og sprodsedimension, og giver bedre varmeisolering end 2-lags termoruder.

fire-rammet
klassicistisk
med een vandret
sprosse

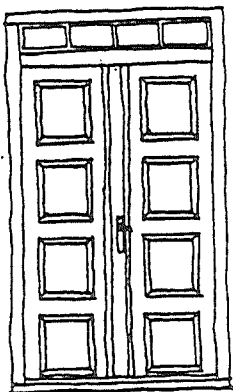
fire-rammet
dannebrogsvin-
due

Dersom de gamle vinduer er i en sådan tilstand, at den ikke berettiger en udskiftning, kan isolering ske ved montering af lette koblede rammer eller ved traditionelle indvendige forsatsvinduer.

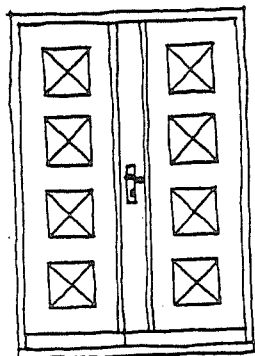
Indgangsdøre bør udføres som traditionelle fyldningsdøre eller eventuelt med lodret beklædning med profilerede eller uprofilerede brædder (min. 12 cm brede).

Havedøre bør være fyldningsdøre, evt. med glas i den øverste halvdel.

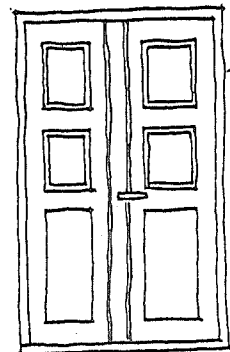
Stalddøre og porte bør udføres i revlekonstruktion (se ill.).

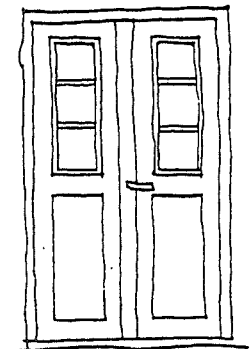
dobbelt fyldingsdør
med overvindue

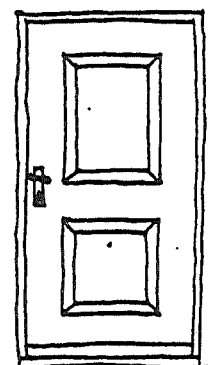
dobbelt fyldingsdør

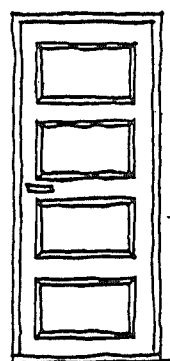
dobbelt fyldingsdør
med glas i de øver-
ste felter

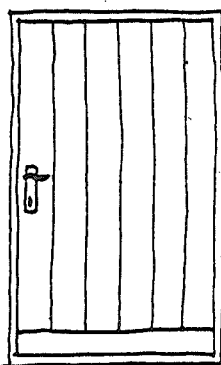
dobbelt fyldingsdør
med glas i den øver-
ste halvdel med to
vandrette sprosser

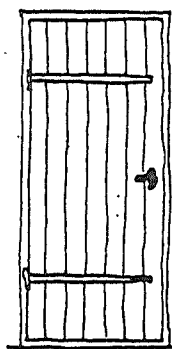
enkelt fyldingsdør

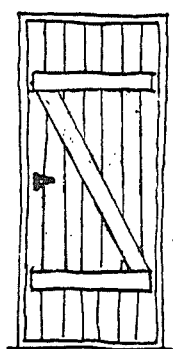
enkelt fyldingsdør

dør beklædt med lodrette uprofilerede brædder

revledør udvendig side

revledør indvendig side

ISOLERING

Under afsnittet om vinduer er de der forekommende isoleringsproblemer berørt. Imidlertid udgør vinduer normalt den mindste del af husets overflade.

En prioritering af, hvilke bygningsdele der bør undersøges for en mere tidssvarende isoleringsevne, er følgende: Loftet, fuger mellem karme og væg, ydervægge samt gulve.

Præcise og detaljerede anvisninger på isoleringsarbejders omfang og udførelse skal ikke gives her, idet der henvises til Boligministeriets energikonsulenter.

Bestemmelserne i BR-77 skal så vidt muligt overholdes, men således at husets ydre fremtræden ikke forringes.

Det skal dog anføres, at der ved isolering af ydervægge må tages hensyn til eventuelle vægpaneler og/eller loftgesimser af særlig bevaringsværdi.

Som regel kan paneler og trukne gesimser (stuk) overføres eller indgå i den ny vægflade.

MALING AF VINDUER OG DØRE

Vinduer, døre og porte bør males med oliebaseret maling og ikke med oliebejdse.

Farverne skal være de traditionelle, som f.eks. renhvid, mørk bordeauxrød, svensk rød, mørk blå, almueblå samt vogngrøn.

Stadsarkitektens forvaltning har ladet udføre en række farveprøver til vinduer og døre. De anbefales anvendt i kombination med de udførte prøver til behandling af trægavle og udvendig træbeklædning. (Se afsnittet om farver på side 18).

UDENDØRSAREALER

SKILTNING OG HUSNUMRE

Skiltning skal godkendes af kommunalbestyrelsen. Det henstilles, at de af forvaltningen udpegede husnumre anvendes.

Henvendelse kan ske til stadsarkitektens forvaltning.

HEGN OG HAVER

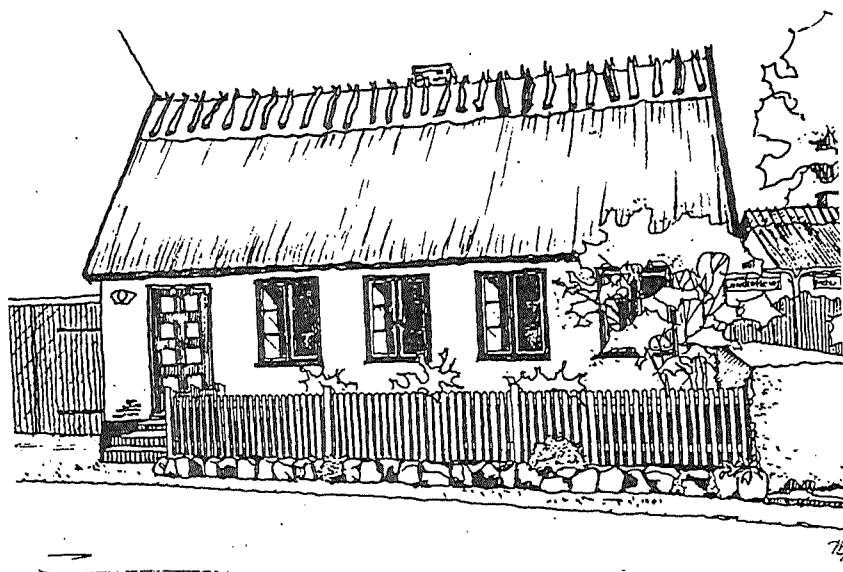
Bygningerne i Bondebyen er meget fremtrædende, men til trods herfor spiller belægninger og grønne elementer som hække, hegn og træer en stor rolle i oplevelsen af byen og dens særlige miljø.

For at bevare dette miljø er det vigtigt at påpege kvaliteten i nogle af disse eksisterende grønne elementer, for på den måde at give inspiration til beboerne om at bevare og eventuelt selv at etablere noget lignende og således udbygge det grønne miljø i Bondebyen.

Yderligere oplysninger og rådgivning om bevaring og udbygning af beplantning i Bondebyen kan indhentes ved at rette henvendelse til stadsarkitektens forvaltning.

STAKITTER

Hegn omkring haver kan være stakitter, der er en åben, venlig indramning. Det traditionelle stakit er hvidmalet og med havelåge midt for husets indgangsdør. Et stakit, der placeres mod gade eller fortov, må maksimalt være 1 m højt.

Rigdommen på udformningen af stakitternes stolper og stavender er stor:

KLIPPEDE HÆKKE

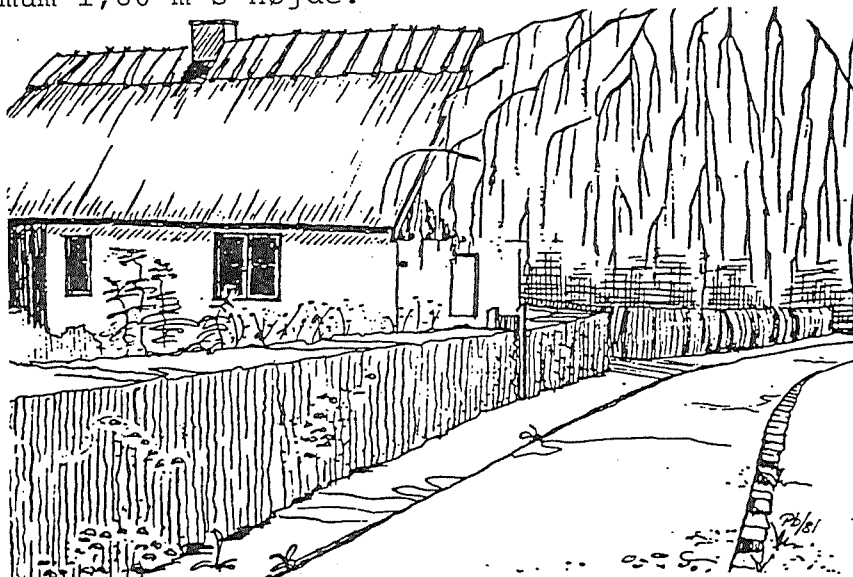
En mere tæt form for hegn er klippede hække, der kræver 1 eller 2 årlige klipninger.

De plantearter, der vil egne sig bedst til hække og som samtidig vil harmonere med omgivelserne i Bondebyen, er tjørn (*Crateagus monogyna*), fjeldribs (*Ribes alpinum*), avnbøg (*Carpinus betulus*) eller naur (*Acer campestre*).

Såfremt man ønsker en stedsegrøn hæk er alene taks (*Taxus baccata*) og buskbom (*Buxus sempervirens* "Arborescens") anvendelige, men dyrere i anskaffelse end ovennævnte løvfældende arter.

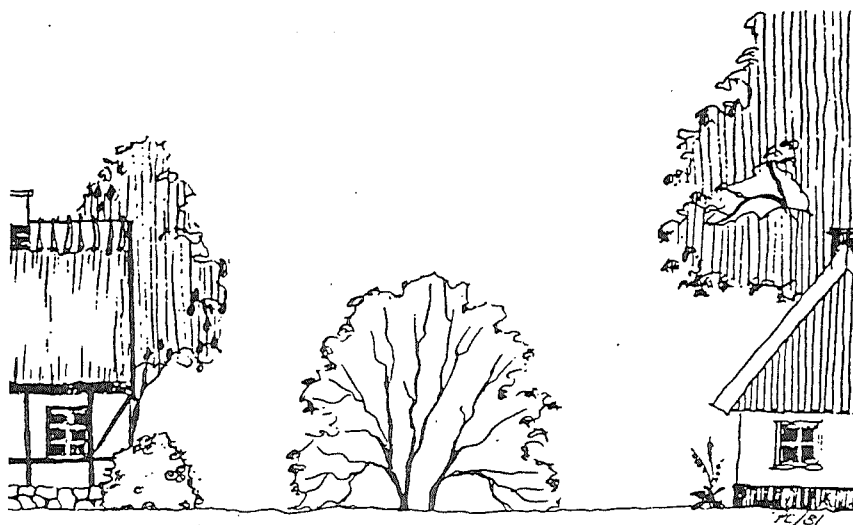
Hække mod gade eller fortov må ikke overstige 1 m's højde.

Klippede hække og stakitter/plankehegn i skellet mellem 2 grunde må udføres i maksimum 1,80 m's højde.

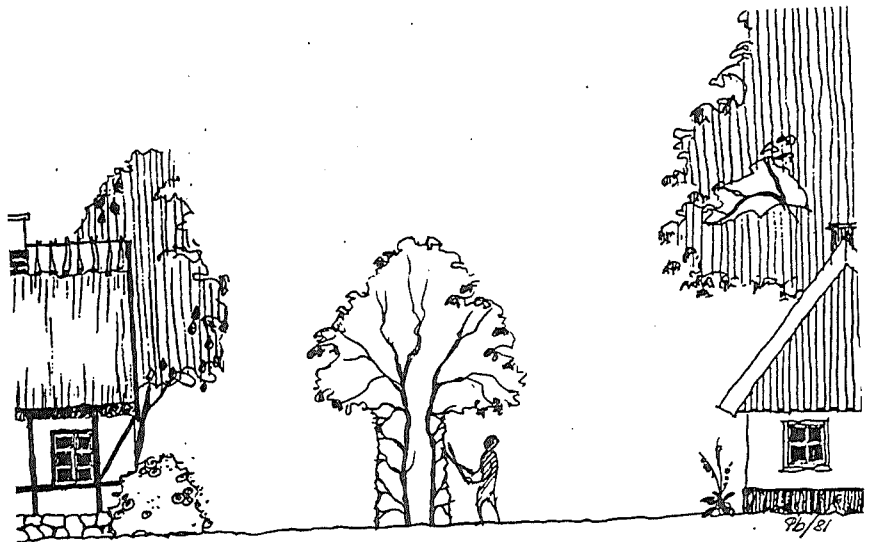
FRITVOKSENDE HEGN

Hegn i skel mod naboer kan også etableres som fritvoksende hegn, blot kræver disse mere plads. Artsvalget må igen koncentreres om dem, der harmonerer med miljøet, som f.eks. tjørn (*Crateagus monogyna*), hyld (*Sambucus nigra*), syren (*Syringa vulgaris*), hassel (*Corylus avellana*), mirabel (*Prunus cerasifera*).

DELVIS KLIPPET HEGN

Et fritvoksende hegn af f.eks. tjørn (*Crataegus monogyna*) eller mirabel (*Prunus cerasifera*) kan dog udmærket klippes fornedet.

STAMMEHÆKKE

En særlig fin form for afgrænsning mod gade er facon-klippede træer, eventuelt helt sammenvoksede, en såkaldt stammehæk.

En stammehæk udvikles ved, at der i skellet ud over en eventuel hæk plantes træer med ens afstand. Når træerne har nået en vis alder, klippes kronen i den ønskede facon.

Lind (*Tilia cordata*) er den art, der hyppigst ses anvendt til formålet, men også tjørn (*Crateagus monogyna*) og naur (*Acer cernpestre*) kan anvendes.

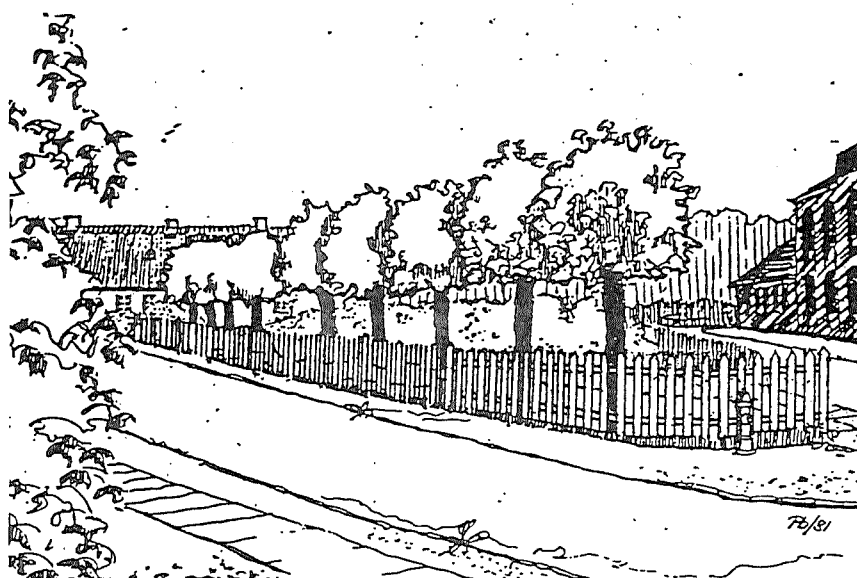
LINDELYSTHUSE

Et ugenert opholdsareal omkranset af en lindehæk (*Tilia cordata*), et såkaldt lindelysthus, er helt i overensstemmelse med traditionerne.

STYNEDE TRÆER

Træer, der årligt eller hvert andet år tilbagekæres, har sin oprindelse fra en tid, hvor de afskårne grene blev anvendt som foder, til optanding eller til fletværksgærder omkring haver og folde.

Der findes i dag mange smukke eksempler på stynede træer i Bondebyen, både som enkeltstående, plantet i række eller som små alleer.

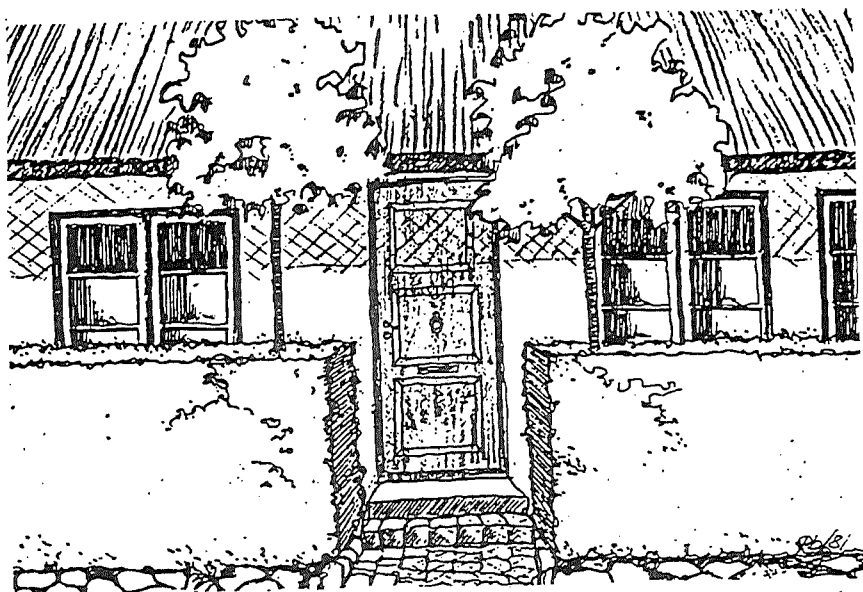

De plantearter, der bedst egner sig til stynning, er lind (f.eks. *Tilia europaea*), pil (*Salix alba*), poppel (*Populus canadensis*), ahorn (*Acer pseudoplatanus*) og elm (*Ulmus glabra*).

INDGANGSTRÆER

Træer plantet i et indbyrdes system er et gammelkendt havekulturhistorisk element.

Det simpleste system er to træer placeret på hver sin side af indgangen til et hus. Træerne kan være fuldkronede eller stynede.

Husenes og hegnenes størrelser og dimensioner taget i betragtning vil arter, der kun udvikler sig til små træer, være bedst egnede som indgangstræer i Bondebyen. Det kan være tjørn (*Crataegus monogyna*), naur (*Acer campestre*), avnbøg (*Carpinus betulus*), mannaaks (*Fraxinus ornus*), eller hæg (*Prunus padus*).

Såfremt man ønsker at plante indgangstræer egnet til styning, kan lind (*Tilia europaea*, *Tilia cordata*) eller pil (*Salix alba*) anbefales.

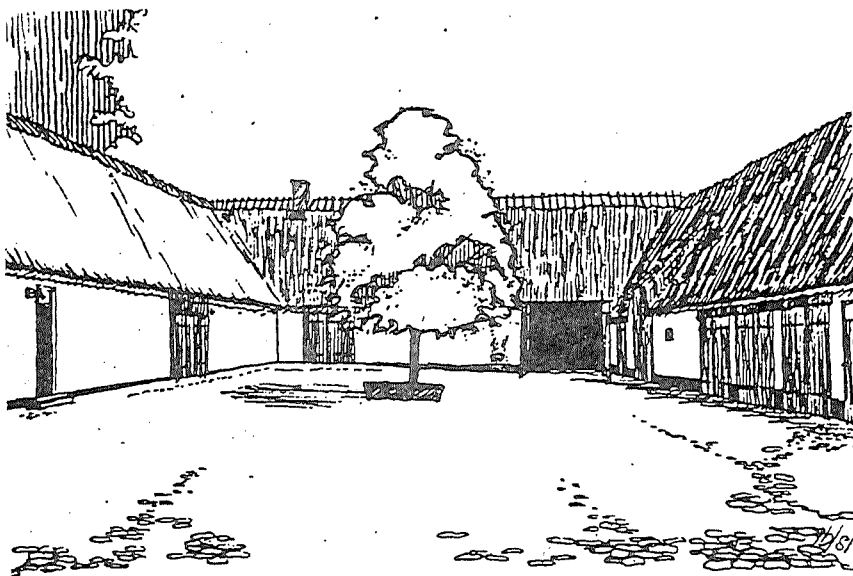
ALLEER

Hvis indgangstræerne suppleres med yderligere 2 eller 4 træer langs indgangen, opstår en allé.

Alleer er traditionelt centralt placerede og pladskrævende haveelementer. Medmindre man styner træerne eller anvender små træarter, kan alleer nok ikke finde anvendelse i Bondebyen.

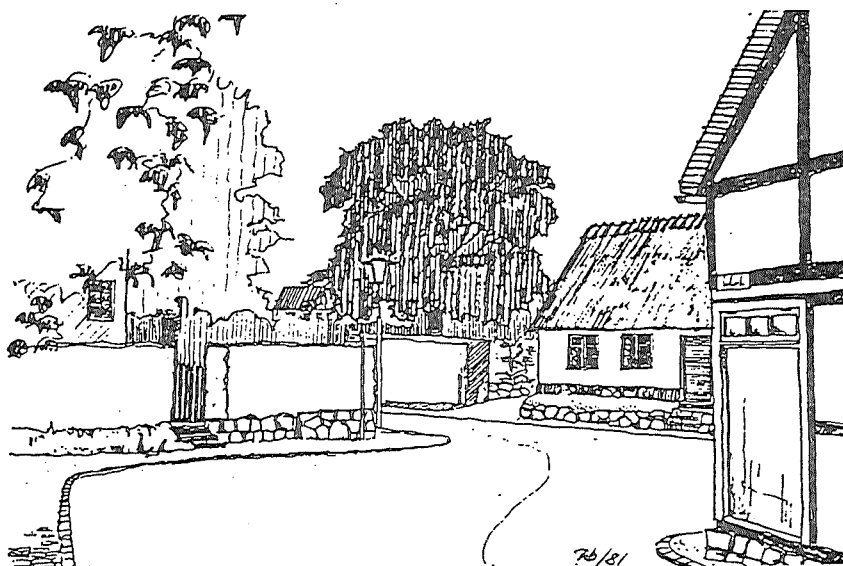
GÅRDSPLADSTRÆET

Til de gamle beplantningstraditioner hører endvidere det fuldkronede træ i midten af gårdspladsen, ofte en lind eller en kastanie.

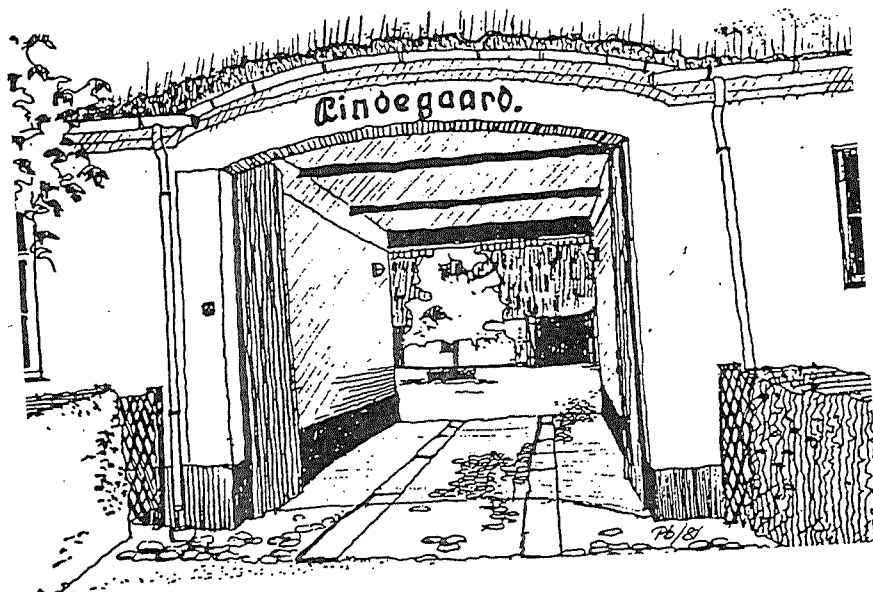
SOLITÆRE (ENLIGTSTÅENDE) TRÆER

De enkeltstående fuldkronede træer har også deres berettigelse i Bondebyen som miljøskabende og skyggegivende.

BEFÆSTELSER

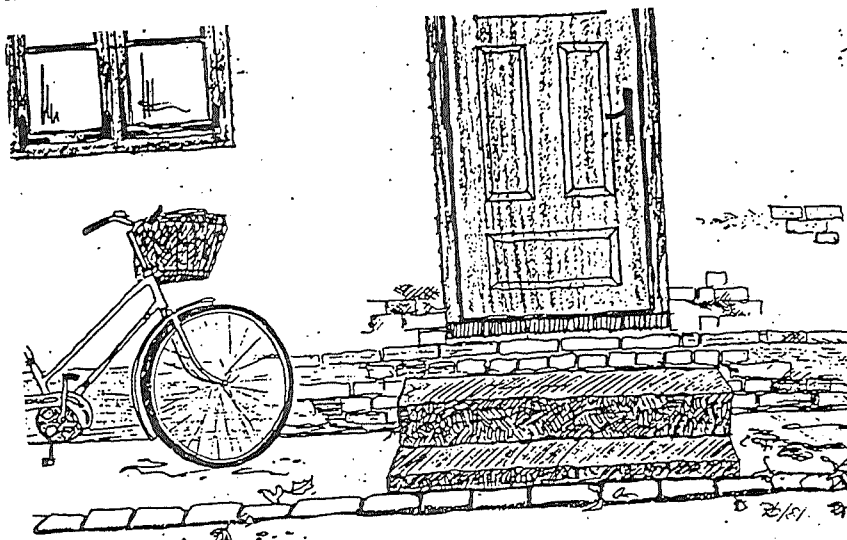
I indkørsler og på gårdspladser kan til befæstelse anvendes grus, perlestensbelægninger eller natursten (granit) i form af chaussesten eller brosten.

Betonfliser på stier og terrasser bør være rektangulære. Farven på belægningen bør være ensartet og sort, brun eller ufarvet (cement).

Terrænspring kan udføres med en beplantet jordskråning, græstilsæt eller som kampestensmur. Betonstøttemure må ikke anvendes.

Trappesten foran indgangsdøre kan etableres med bordursten eller betonsten i tilsvarende dimension og farve.

Farve gul 1-4.

100 l kalkmælk B blandes med 1591 g oxydgult
 10 l kalkmælk B blandes med 159,1 g oxydgult
 5 l kalkmælk B blandes med 80 g oxydgult

Farve gul 1-3.

100 l kalkmælk B blandes med 666 g oxydgult
 10 l kalkmælk B blandes med 66,6 g oxydgult
 5 l kalkmælk B blandes med 33,3 g oxydgult

Farve gul 1-2.

100 l kalkmælk A blandes med 370 g oxydgult
 10 l kalkmælk A blandes med 37 g oxydgult
 5 l kalkmælk A blandes med 18,5 g oxydgult

Farve rød 16-3.

100 l kalkmælk B blandes med 1224 g jernoxydrødt
 10 l kalkmælk B blandes med 122,4 g jernoxydrødt
 5 l kalkmælk B blandes med 61,2 g jernoxydrødt

Farve rød 16-5.

100 l kalkmælk C blandes med 4080 g jernoxydrødt
 10 l kalkmælk C blandes med 408 g jernoxydrødt
 5 l kalkmælk C blandes med 204 g jernoxydrødt

Farve rød 17-4.

100 l kalkmælk B blandes med 2176 g jernoxydrødt
 10 l kalkmælk B blandes med 217,6 g jernoxydrødt
 5 l kalkmælk B blandes med 108,8 g jernoxydrødt

Farve vitriol 5-5.

10 l 60-70° varm vand blandes under omrøring med 4 l
jernvitriol

100 l kalkmælk C blandes med 10 liter opløsning
 10 l kalkmælk C blandes med 1 liter opløsning
 5 l kalkmælk C blandes med $\frac{1}{2}$ liter opløsning

MALING.

Farveprøver udført med alkydoliemaling til anvendelse på vinduer og døre samt farveprøver udført med oliebejdse GORI 88 til anvendelse på ru træværk kan lånes ved henvendelse hos Bondebylaugets oldermænd, Niels Friderichsen, Høstvej 4, 2800 Lyngby, tlf. 02 870893.

Vedrørende ovennævnte farveprøver kan følgende oplyses:

Farveprøve	1: Ibenholt	: GORI 88.3.01
Farveprøve	2: Brun umbra	: GORI 88.6.20
Farveprøve	3: Grøn umbra	: GORI 88.7.20
Farveprøve	4: Svensk rød	: GORI 88.5.04
Farveprøve	5: Kalk okker	: GORI 88.4.20
Farveprøve	6: Mørk dodenkop	: GORI 88.5.21
Farveprøve	7: Ren hvid	: Sv. Overgård - Paint up Alkyd 70
Farveprøve	8: Mørk bordeauxrød	: Sv. Overgård Alkyd 79-90
Farveprøve	9: Falurød	: Beckers Oliefarve 217
Farveprøve	10: Sepiabrun	: Beckers oliefarve 177
Farveprøve	11: Almueblå	: Sv. Overgård - Paint up Alkyd 8346
Farveprøve	12: Vogngrøn	: Flügger Alkyd a 50

ovennævnte bejdser og alkydfarver er standardfarver, som kan købes hos farvehandleren.